

Hanne Bye Andersen, Elisabeth Kragh og Sunniva Sæterbø

Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelse?

Bacheloroppgave i Ergoterapi

Veileder: Ida Juberg

April 2024

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Hanne Bye Andersen, Elisabeth Kragh og Sunniva Sæterbø

Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelse?

Bacheloroppgave i Ergoterapi
Veileder: Ida Juberg
April 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for medisin og helsevitenskap
Institutt for nevromedisin og bevegelsesvitenskap

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Fakultet for medisin- og helsevitenskap
Institutt for nevromedisin og bevegelsesvitenskap

ETT2900 Bacheloroppgave i ergoterapi

Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelse?

Navn: Hanne Bye Andersen, Elisabeth Kragh og Sunniva Sæterbø

Antall ord: 7528

Annen informasjon:

NTNU har intet ansvar for synspunkter eller innhold i oppgaven.

Framstillingen står utelukkende for studentens regning og ansvar.

Abstrakt

Bakgrunn: I tidligere forskning kommer det frem at barn med cerebral parese (CP) er mindre deltakende i fritidsaktiviteter, og bruker 3-5 ganger så mye energi enn barn uten en funksjonsnedsettelse. Barn med CP deltar ofte mindre i fritidsaktiviteter enn barn uten en funksjonsnedsettelse. De med faller ofte utenfor, og når barn har usynlig eller mindre synlige funksjonsnedsettelser opplever de at tilbudene ikke er tilrettelagt. Samtidig viser statistikk at det er større frafall på ordinære fritidsaktiviteter for barn med funksjonsnedsettelse når de blir eldre. Når barn føler på tilhørighet og mestring i fysisk aktivitet øker deres deltakelse.

Hensikt: Formålet med denne studien er å undersøke faktorer som påvirker deltakelsen i fritidsaktiviteter for barn med lett grad av CP, og hva som kan øke deltakelse.

Metode: Kvalitativ metode i form av semistrukturerte intervju med tre ergoterapeuter i forskjellige helsesektorer. Analysen er inspirert av systematisk tekstkondensering.

Resultat: Funnene viser til faktorer som påvirker deltakelse i fritidsaktivitet for barn med lett grad av CP. Faktorene som trekkes frem er "personlige faktorer", "samarbeid og veiledning", "energiøkonomisering" og til slutt "tilhørighet".

Oppsummering: Studien viser at barn med CP deltar mindre i fritidsaktiviteter, og at mangel på kunnskap om hvordan å tilrettelegge er en faktor som hindrer deltakelse. Det kan tyde på et behov for ytterligere forskning på deltakelse i fritidsaktiviteter for barn med lett grad av CP, og hva som kan øke deltakelsen for målgruppen.

Nøkkelord: cerebral parese, cp, barn, barneskolealder, fritidsaktiviteter og deltakelse

Forord:

Vi ønsker å takke informantene som hadde mulighet til å bidra på denne studien.

Videre ønsker vi å rette en stor takk til vår veileder, som har gitt oss gode råd og motivasjon gjennom arbeidet.

Til slutt vil vi takke hverandre for all innsats vi har lagt inn i denne studien. Vi vil takke hverandre for alle de fine stundene mellom skriving, oppmuntrende ord og at vi så lys i enden av tunnelen. Dette har vært en lærerik prosess, som vi kommer til å ta med oss videre.

Innholdsfortegnelse

1.0 INTRODUKSJON	1
1.1 HVA ER CEREBRAL PARESE	2
1.2 PROBLEMSTILLING.....	2
1.2.1 AVGRENSNING.....	3
1.3 OPPGAVENS STRUKTUR.....	3
2.0 AKTIVITETSPERSPEKTIV	4
3.0 METODE	5
3.1 VALG AV METODE	5
3.2 KRITERIER TIL INFORMANTENE	5
3.3 REKRUTERING OG UTVALG AV INFORMANTENE	5
3.4 INTERVJUGUIDE	6
3.5 REGISTRERING AV INFORMASJON	6
3.6 GJENNOMFØRING AV INTERVJU	6
3.7 ETISKE OVERVEIELSER	7
3.8 VALIDITET OG RELIABILITET	8
3.9 ANALYSEMETODE.....	8
4.0 RESULTAT	9
4.1 PERSONLIGE FAKTORER	9
4.2 SAMARBEID OG VEILEDNING.....	10
4.3 ENERGIØKONOMISERING.....	11
4.4 TILHØRIGHET.....	11
5.0 DISKUSJON	13
5.1 SOSIAL TILHØRIGHET	13
5.2 INDIVIDUELL IDRETT	14
5.3 ENERGIØKONOMISERING	15
5.4 FAMILIE	16
5.5 OPPSUMMERING AV DISKUSJON OM AKTIVITETSPERSPEKTIV	17
5.6 RELEVANS FOR PRAKSIS.....	17
5.7 METODEDISKUSJON	18
6.0 AVSLUTNING OG OPPSUMMERING	20
7.0 LITTERATURLISTE	22

1.0 Introduksjon

Temaet bacheloroppgaven vil ta for seg er barn med cerebral parese (CP) og hvilke faktorer som påvirker deltakelse i fritidsaktiviteter. Fritidsaktiviteter kan defineres som aktiviteter man frivillig deltar på utenfor skolen. Studien vil ta utgangspunkt i fysiske fritidsaktiviteter, i form av formell lagidrett. Formelle fritidsaktiviteter defineres som organiserte aktiviteter, med en leder, trener eller lærer (Eliasson et. Al., 2016, s. 193).

Deltakelse i fysisk aktivitet antas å ha positiv effekt på mange områder i menneskers liv. Det kan være et viktig element for å forebygge risikoen for dårlig helse, og sosiale utfordringer (Kolehmainen, N. et al, 2015, s.2). I følge Longo et.al. (2020, s.190), kan man ved å delta på fritidsaktiviteter oppleve sosial inkludering og følelse av tilhørighet. Det kan også gi mulighet til å bygge barn sine kompetanser, identitet og sosial og personlig utvikling. Fritidsaktiviteter som er meningsfulle, kan føre til en opplevelse av økt trivsel og personlig utvikling. De vil også kunne utvikle kommunikasjonsferdigheter, samt samhandling og konfliktløsning med jevnaldrende (Eliasson et. Al., 2016, s.196).

Litteratur viser til at barn med nedsatt funksjonsevne ofte faller utenfor, og de med usynlig eller mindre synlige funksjonsnedsettelse opplever at tilbudene ikke er godt tilrettelagt (Krissow & Klason, 2018, s.14). Samtidig viser statistikk at det er større frafall på ordinære fritidsaktiviteter for barn med funksjonsnedsettelse når de blir eldre (Bufdir, u. å.). Ifølge idrettens barnerettigheter skal det være mulighet for å tilrettelegge og tilpasse fritidsaktiviteter for alle som ønsker å delta (Norges idrettsforbund, 2019). Studien ser det hensiktsmessig å trekke inn ergoterapeuters kjernekompetanse. Den omhandler samspillet mellom person, aktivitet og omgivelser, og hvordan det i dette samspillet oppstår inkludering og deltakelse (Ergoterapeutene, 2017, s. 17).

Ergoterapeuter kan bidra med å kartlegge og tilrettelegge omgivelsene for å kompensere for tapt eller redusert funksjon. Dette innebærer å gi veiledning og informasjon til ledere av barn sine fritidsaktiviteter, for å bidra til holdningsmessig og kulturell inkludering (Ergoterapeutene, u.å.).

Denne studien tar for seg barn med lett grad av CP, da utfordringene de opplever kan for andre virke usynlige (Cerebral Parese-foreningen, 2022, s. 8), eksempelvis kognitive utfordringer (Cerebral Parese-foreningen, 2022, 18). Barn med lett grad av CP bruker tre til fem ganger så mye energi på aktiviteter som barn uten en funksjonsnedsettelse (Helsenorge, 2022). Manglende energi har vist seg å være en av barrierene for at barn med CP er fysisk aktive (Lauruschkus et.al., 2015, s. 288). I tillegg

deltar barn med CP mindre på fysisk aktivitet enn barn uten en funksjonsnedsettelse og de tilbringer mindre tid sammen med venner (Krissow & Klasson, 2018, s.23-24). Barn som ikke er med klassekamerater under fritidsaktiviteter kan miste en viktig del av sosialisering og inkludering i skolen, da det er en sammenheng mellom manglende inkludering på skolen og manglende inkludering på fritiden (NOU: 2023: 13: 99). Som likeverdreformen poengterer, "Det er viktig å sørge for at alle skal kunne delta og bli inkludert i ordinære fritidsaktiviteter og sosiale aktiviteter, slik at de får oppleve tilhørighet og mestring gjennom sosiale fellesskap" (Meld.St 25 (2020-2021), s.16). Når barn føler på tilhørighet og mestring i fysisk aktivitet øker deres deltakelse (Lauruschkus et.al., 2015; Osloeconomics, 2020).

Ergoterapeuter kan bidra til å muliggjøre deltakelse i fritidsaktiviteter i situasjoner hvor det oppstår et gap mellom barnets helse og krav i aktiviteten (Ergoterapeutene, 2017, s. 7). De har kunnskap om hvordan man tilrettelegger aktiviteter ut ifra forutsetninger slik at alle har mulighet til å oppleve deltakelse og tilhørighet (Ergoterapeutene, 2017, s. 5). Ergoterapeuter kan benytte seg av aktivitetsanalyse for å forstå hvilke krav ulike fritidsaktiviteten stiller. Hvis barnet har utfordringer med å mestre en aktivitet har ergoterapeuter kompetanse til å tilrettelegge slik at aktiviteten kan mestres. I tillegg kan ergoterapeuter veilede barnet og foreldre om deltakelse og inkludering (Ergoterapeutene, u. å.).

1.1 Hva er cerebral parese

CP er en forstyrrelse i utvikling av bevegelser og kroppsholdninger, som forårsaker aktivitetsbegrensninger. Dette grunnet en skade/misdannelse i hjernen, som oppstår under svangerskapet eller i løpet av de første leveårene (Andersen et al., 2017). Funksjonsgraden er varierende fra person til person, da utslaget avhenger av skadens størrelse og lokalisasjon. Vanligste symptomer på CP kan være utfordringer med grovmotorikk og finmotorikk (Cerebral Parese-foreningen, u.å.-B). Noen har redusert funksjon i hånd, mens andre har større nedsatt funksjon (Cerebral Parese-foreningen, u.å.-A). Noen har vansker på andre områder, eksempelvis kognitive vansker som kan virke usynlige for andre (Cerebral Parese-foreningen, u.å.-B).

1.2 Problemstilling

Denne studien har valgt å definere en tydelig problemstilling, som omhandler temaet introduksjonen har undersøkt, med hjelp av litteratur og tidlige forskning. Problemstillingen defineres slikt: "Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelse?"

1.2.1 Avgrensning

Studien vil avgrense målgruppen til barn i barneskolealder, da denne alderen er mest delaktig i fritidsaktiviteter (Østhus, 2023). Den emosjonelle og sosiale utviklingen har en stor betydning i denne alderen, og er avgjørende for at barn skal lære seg normer og sosiale roller i samfunnet (Eliasson et. Al., 2016, s.63). Oppgaven vil også bli begrenset til barn med lett grad av CP. Vi ser på dette som en interessant målgruppe, da utfordringene kan virke usynlige for andre (Cerebral Pareseforeningen, 2022, s. 8). Det vil være fokus på de formelle og fysiske fritidsaktivitetene, da det å være en del av organisert idrett er viktig for sosial tilhørighet på fritiden (Krisso & Klasson, 2018, s.15). Vi ønsker å fokusere på dette, fordi det kommer frem i ulike studier at barn med CP ofte deltar mindre i slike fritidsaktiviteter enn barn uten en funksjonsnedsettelse (Krisso & Klasson, 2018, s. 23-24).

1.3 Oppgavens struktur

Oppgavens struktur inneholder en introduksjon som tar for seg bakgrunn for tema, samfunnsaktualitet og ergoterapeuters relevans. Dette danner grunnlag for valg av problemstilling, som blir presentert. Videre introduserer vi studiens aktivitetsperspektiv. Under metodekapittelet vil valg av metode bli presentert, samt analysemetode. I resultatkapittelet velger vi å trekke frem hovedfunnene fra intervjuene. Under diskusjonskapittelet blir bakgrunnen for valgt tema, teori og resultat diskutert opp mot hverandre, i tillegg vil det inneholde diskusjon av relevans for praksis og metode. Til slutt trekker vi frem noen konklusjoner som svarer på problemstillingen.

2.0 Aktivitetsperspektiv

Kapittelet vil ta for seg et relevant aktivitetsperspektiv, som har blitt valgt ut ifra problemstillingen: "Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelse?". Wilcock (1999) har utviklet elementer som forklarer sammenhengen mellom aktivitet og helse. Det er forklart med bruk av begrepene "doing", "being", "becoming". Senere ble et fjerde begrep inkludert "belonging" (Rebeiro, 2001). Perspektivet i sin helhet vil i denne studien bli omtalt som DBBB, og videre vil vi benyttet de norske begrepene "å gjøre", å "være", "å bli" og "å tilhøre".

Begrepet "å gjøre" er et annet ord for meningsfull aktivitet (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017, s.63). Mennesker gjør ulike aktiviteter ut ifra hvem de er, hvor de bor, interesse og utdanning (Wilcock & Hocking, 2015, s. 135). "Å gjøre" spiller en sentral rolle for sosiale interaksjoner, sosial utvikling, personlig utvikling og tilfredshet (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017, s. 63).

"Å gjøre" er avhengig av tid for refleksjon og stillhet. Det er i dette elementet "å være" oppstår. Dette elementet er personlig, og man får reflektert over egne prestasjoner, fortiden og fremtiden (Wilcock & Hocking, 2015, s. 135). Det handler om å skape en balanse mellom å gjøre og ikke gjøre. I en helsemessig sammenheng kan "å være", vise graden av livskvalitet eller velvære (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017, s. 63). Gjennom "å være", kan mennesker skaffe seg essensiell mening og sosial identitet (Aagard & Langdal, 2019, s. 117).

Begrepet "å tilhøre" kommer av menneskers sosiale samvær med andre mennesker, altså å være en del av et samfunn. Man kan oppnå tilhørighet med å føle på aksept ovenfor seg selv og å ha gode relasjoner rundt seg (Wilcock & Hocking, 2015, s. 137). Siste begrepet "å bli" er forklart ved at man gjennomgår forandring og utvikling. Det handler om hvem man blir i fremtiden og er avhengig av hva man gjør og er i nåtiden og fortiden (Wilcock, 1999, s. 5).

Wilcock definerer begrepene slik at gjennom aktivitet, "å gjøre", kan mennesker finne eksistensiell mening og sosial identitet, altså "å være". Deretter ta meningsfulle valg og utvikle fremtidig sosial identitet, "å bli", og samtidig utvikle relasjoner og skape "tilhørighet". Disse begrepene er sentrale i ergoterapeuters arbeid, da det er til hjelp å forstå og beskrive hvordan meningsfull aktivitet kan være en avgjørende faktor for sunnhet og velvære (Aagard & Langdal, 2019, s. 117). Meningsfull aktivitet omtales i denne studien som fritidsaktiviteter. Alle begrepene har gjensidig påvirkning til hverandre, og henger sammen med begrepet "å gjøre".

3.0 Metode

I dette kapitlet vil de metodiske valgene vi har gjort i løpet av arbeidet med studien bli presentert. Temaer som vil bli fremstilt er valg av metode, informanter, utforming av intervjuguide, intervjusituasjonen, registrering av informasjon, validitet og reliabilitet og analysemetode.

3.1 Valg av metode

For å sikre svar på problemstillingen, ble det vurdert hensiktsmessig å benytte seg av en kvalitativ forskningsmetode. Målet med å gjennomføre en kvalitativ studie er at kunnskapen man får er fra informantenes erfaringer og oppfatninger av målgruppen (Jacobsen, 2022, s.141). Studien utførte individuelle intervju av ergoterapeuter, som har ulik erfaring med målgruppen og tematikken i studien. Informantene falt på ergoterapeuter, for å sikre faglig relevans for problemstillingen, men også da retningslinjene for studien ikke tillot oss å komme i direkte kontakt med barn med CP.

3.2 Kriterier til informantene

Før vi tok kontakt med aktuelle informanter, ble det diskutert hvilke kriterier de måtte utfylle. Informantene måtte minimum ha bachelor grad i ergoterapi og erfaring fra arbeid med barn i barneskolealder som har CP. Det var også ønskelig at de hadde erfaring med fritidsaktiviteter i samarbeid med målgruppen. Det ble sett på som relevant for problemstillingen å intervjuere ergoterapeuter i ulike sektorer av helsetjenesten. Det gir studien et bredere syn på hvordan ergoterapeuter arbeider med tematikken, da de har ulike fokusområder i arbeidet med barn.

3.3 Rekruttering og utvalg av informantene

For å komme i kontakt med aktuelle informanter, tok vi utgangspunkt i Dalland (2020, s. 81) sin beskrivelse av "hvordan kontakte feltet", hvor feltet er en beskrivelse av miljøet som undersøkes. Vi undersøkte ulike sektorer som ville være relevante å inkludere i studien, og for å skape større kunnskap om hvilket arbeid de gjør. Når de aktuelle sektorer ble funnet, sendte vi ut en e-post til lederne hvor temaet og problemstilling ble presentert. E-posten etterlyste om det var noen aktuelle fagpersoner som ønsket å stille, som utfylte kravene vi søkte etter. Vi endte opp med å få kontaktopplysninger til tre informanter fra ulike sektorer som ønsket å bidra til studien.

Ved positiv respons sendte vi intervjuguide (Vedlegg 1) og informasjon om intervjuet til informantene. Her tok vi inspirasjon fra Dalland (2020, s.82) sin beskrivelse om “informasjon til informantene”, og retningslinjene til bacheloroppgaven. Informasjonen som ble formidlet til informantene handlet om hvilke tema vi ønsket å snakke om, anonymitet, taushetsplikt, samtykke og at svarene kan bli trukket underveis i studien.

Informantene i studien endte med tre ergoterapeuter, en kommuneergoterapeut og to fra spesialisthelsetjenesten. Det ble intervjuet en fra et senter i spesialisthelsetjenesten, som jobber med re-/habilitering for barn, hvor deltakelse i fritidsaktivitet for barn står i fokus. Det ble også intervjuet en ergoterapeut fra en større kommune og en fra habiliteringstjenesten, hvor arbeidet er rettet mot barn og unge.

3.4 Intervjuguide

Intervjuguiden ble i samsvar med Sverdrup (2020, s.66), utformet med utgangspunkt i problemstillingen. Den ble utformet semistrukturert, det vil si at det ble utarbeidet en liste over tema og spørsmål vi ønsker å stille, hvor spørsmålene ikke fører til et ventet svar. Det var ikke en bestemt rekkefølge over spørsmålene og temaene, det vil variere ut ifra hvordan samtalen utformer seg. Med en semistrukturert intervjuguide ønsket vi å få mest mulig kunnskap om ergoterapeutens vurderinger, meninger, verdier og holdninger om tematikken. Det vil derfor være hensiktsmessig å få de til å fortelle fritt om tematikken, slik at det blir minst mulige føringer fra vår side (Sverdrup, 2020, s. 62). Spørsmålene ble utformet som åpne spørsmål, som ga oss mer utdypende svar.

3.5 Registrering av informasjon

For å registrere informasjonen fra intervjuene hadde vi ulike roller. En intervjuet og de to resterende noterte underveis og kom med innspill. På den måten var det en som fokuserte på spørsmålene og holde flyt i samtalen, og to som noterte ned sitater og informasjon som er gjeldene for vår problemstilling. Når man noterer bidrar det til at informanten forstår at vi har oppfattet det den sier (Jacobsen, 2022, s.174). Notatene fra intervjuene ble studiens data og empiriske grunnlag for videre behandling (Sverdrup, 2020, s. 65).

3.6 Gjennomføring av intervju

To av intervjuene ble gjennomført fysisk på arbeidsplassen til informantene, mens ett ble gjennomført digitalt, på grunn av lang reisevei. Intervjuene begynte med å presisere de formelle kravene om hvem vi er, anonymisering, og hensikt med intervjuet. Første spørsmål som ble

presentert var utformet som et åpent spørsmål. Når man begynner slik vil vi få svar på hva informantene er mest interessert i først, uten at vi setter noen føringer (Jacobsen, 2022, 173). Intervjuet ble utformet på en måte som muliggjør at informantene kunne ta opp tema som svarer på problemstillingen, som ikke kom frem i intervjuguiden.

Som Jacobsen (2022, s.173) poengterer, var det fokus på å ikke avbryte informanten, og vi lot dem snakke ferdig før et nytt spørsmål ble presentert. Om informanten kom inn på et interessant tema, sørget vi for å stille spørsmål som ga et utdypende svar, selv om det ikke var en del av intervjuguiden (Jacobsen, 2022, s. 175). Vi hadde fokus på nonverbal kommunikasjon, og komme med bekræftende ord for å vise at intervjueren har forstått informanten (Jacobsen, 2022, s.174).

Etter intervjuene ble dokumentene med notatene fra intervjuet samlet på ett nytt dokument hvor resultatene ble renskrevet. Notatene ble til fulle setninger, og hovedtemaene fra hvert intervju kom tydelig frem. Det ble utført slikt ettersom vi hadde valgt å ta utgangspunkt i systematisk tekstkondensering fra Malterud (2017).

3.7 Etiske overveielser

Personvern var en viktig etisk overveielse vi tok hensyn til under hele studien. Vi har som nevnt tidligere i kapitlet gitt informasjon til informantene om anonymitet, taushetsplikt, samtykke og at svarene kan bli trukket underveis i studien. Det ble vurdert å intervju ergoterapeuter da retningslinjer og personvern ikke gjorde det mulig å intervju primærkilden, som er barn med lett grad av CP. Vi informerte informantene at det ikke var ønskelig å få personopplysninger, men generell informasjon om målgruppen som en gruppe.

3.8 Validitet og reliabilitet

Hensikten med studien er å undersøke hvilke faktorer som påvirker deltakelsen i fritidsaktiviteter for barn med lett grad av CP. Validitet vil si at empirien må være gyldig og relevant, det vil si at svarene må svare på problemstillingen (Jacobsen, 2022, s.17). På grunn av retningslinjene for studien var det som nevnt tidligere ikke mulighet å komme i direkte kontakt med målgruppen, og det ble dermed vurdert hensiktsmessig å intervjuere ergoterapeuter som en sekundærkilde til målgruppen.

Informantene hadde kompetanse med målgruppen sine behov, og inkludering og deltakelse i aktiviteter. Selv om informantene arbeider på ulike sektorer, ble svarene under intervjuene ganske like. Det kan tyde på at faktorene de presenterer er valide.

Reliabilitet omhandler at empirien skal være pålitelig, altså at undersøkelsen skal være til å stole på (Jacobsen, 2022, s.17). Det at ergoterapeuter er en sekundærkilde, kan svekke påliteligheten, da erfaringene og opplevelsene de har rundt tematikken ikke nødvendigvis trenger å stemme med hva målgruppen opplever. Studien har tatt inspirasjon av systematisk tekstkondensering av Malterud (2017) som analysemetode, det vil si at empirien har blitt gjennomgått grundig, og om noen andre hadde gjennomgått en analyse av empirien ville resultatene blitt nokså likt.

3.9 Analysemetode

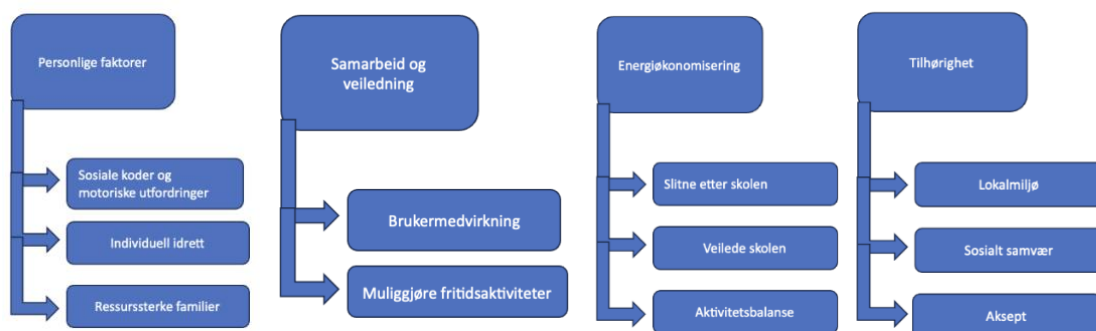
Analysemetoden som studien er inspirert av, er systematisk tekstkondenseringen av Malterud (2017). Dette er en metode som er utarbeidet for å forstå og analysere kvalitative data, og er bestående av fire trinn (Malterud, 2017, s. 97).

Etter intervjuene ble gjennomført gikk vi selvstendig gjennom resultatene og ble kjent med materialet hver for oss. Vi jobbet med å ha et åpent blikk, for å skape et helhetsbilde av informasjonen, og få oversikt over foreløpige temaer (Malterud, 2017, s. 99).

Deretter gikk vi grundig gjennom temaene sammen. Det systematiske materiale ble sortert linje for linje med bruk av Post-it lapper for å identifisere meningsbærende enheter, som henger sammen med vår problemstilling (Malterud, 2017, s.100). Videre sorterte vi informasjon og systematisk hentet ut meningen i de meningsbærende enhetene ved å kondensere innholdet til ulike kodegrupper (Malterud, 2017, s.105). Informasjonen ble deretter sortert i kategorier og underkategorier som var gjentakende i intervjuene, og som var relevante for vår problemstilling. Det ble også plukket ut sitater som poengterte funnene fra intervjuene (Malterud, 2017, s.108).

4.0 Resultat

I dette kapittelet vil det innsamlende analyserte datamaterialet fra intervjuene bli presentert. Med inspirasjon fra systematisk tekstkondensering av Malterud (2017), har studien utarbeidet ulike kategorier og underkategorier som vil bli presentert i dette kapittelet, og som kan svare på problemstillingen, "Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelse?".

Figur 1: Fremstilling av hovedkategorier og underkategorier fra resultat

4.1 Personlige faktorer

Resultatene av intervjuene peker på ulike personlige faktorer, som kan påvirke deltakelse i fritidsaktiviteter for barn med lett grad av CP. Blant annet motoriske utfordringer og/eller utfordringer med å tolke sosiale koder. Informant 1 erfarer at målgruppen ofte er med på ordinære fritidsaktiviteter fra 1.-3. trinn uten utfordringer. Fra 3.-5. trinn skjer det mange endringer, hvor utfordringene blir mer fremtredende i deltakelse i fritidsaktiviteter. Et eksempel på dette, som informant 3 nevnte, er at enkelte barn får utfordringer med å forstå sosiale koder og subtile tegn, eksempelvis tolke ansiktsuttrykk fra andre barn.

Informant 1 opplever at enkelte barn med lett grad av CP tar avstand fra aktiviteter de ikke mestrer. Informanten fortalte at "unger er gode på å unngå det de ikke får til", og at det da er viktig å undersøke og kartlegge hvor i aktiviteten utfordringene med deltakelse oppstår. Dette kan gjøres gjennom en aktivitetsanalyse og kartlegging.

Når utfordringene blir mer fremtredende, kan det være vanskeligere for målgruppen å utføre fritidsaktiviteter på lik linje og sammen med andre barn uten en funksjonsnedsettelse. Informant 1 og 3 erfarte at barn ikke ønsket å skille seg ut, være til bry for andre og spørre om hjelp.

I den sammenheng fortalte de at det er en del barn med lett grad av CP som går over til individuell idrett, eksempelvis klatring og svømming. Slike idretter kan barn delta på i eget tempo, og de erfarer at det kan bidra til mestring og deltakelse.

En annen personlig faktor som kan påvirke deltakelse er familie, de spiller en sentral rolle i målgruppen sine liv. Alle informantene fortalte at barn som har ressurssterke familier og opplever støtte fra familien, deltar i større grad på fritidsaktiviteter. Tid til familien er en faktor som kan påvirke deltakelse i fritidsaktiviteter, da det tidsmessig skal gå opp for familien. Det kan være vanskelig for familien å følge opp hvis tilbudet er langt unna, og om foreldrene har flere barn som skal følges opp på ulike fritidsaktiviteter.

4.2 Samarbeid og veiledning

Alle informantene nevnte samarbeid og veiledning som en viktig faktor for å bidra til økt deltakelse i fritidsaktiviteter til målgruppen. Aktuelle samarbeidspartnere som kom frem var barnet, familie, trenere og skole.

Brukermedvirkning er et sentralt begrep som blir benyttet når informantene forteller om deres samarbeid med målgruppen, for å sikre at barn sine interesser og behov blir møtt. Mål som barna ønsker å oppnå er noe informant 2 har fokus på, samtidig som informanten bruker sin kompetanse til å se hva som er realistisk å oppnå. Informant 1 påpekte, «Jeg er veldig på å prioritere det som er artig for ungen». For å finne ut av barnets interesser fortalte informanten at det kan bli utført en interessesjekkliste, for å få oversikt over hva de ønsker å fokusere og delta på. Deretter formidler informanten informasjon om ulike tilbud som kan passe og hva som er tilgjengelig i nærmiljøet.

Informant 1 formidlet at barn med lett grad av CP ofte har ulike behov og at det er viktig at familien og trenere har kunnskap og forståelse om den enkelte sine behov. Et eksempel informanten kom med er at energien til målgruppen kan forhindre de i å delta hver uke på trening, og at det er aksept for å delta på de dagene målgruppen har energi. Informant 1 fortalte videre at trenere har et ansvar for at målgruppen skal bli inkludert og tilrettelegge for at de ikke trenger å være med hver gang. Når målgruppen ikke føler på presset til å delta hver uke, opplever informanten at det kan øke mestring og motivasjonen til å delta.

4.3 Energiøkonomisering

Under intervjuene påpeker alle at energiøkonomisering er en viktig faktor i arbeidet for å øke deltakelse i fritidsaktiviteter. Det kommer frem at målgruppen bruker mer energi enn barn uten en funksjonsnedsettelse. Informant 2 fortalte at de jobber for at "beget ikke skal renne over". Med dette mener informanten at når barn med lett grad av CP våkner opp om morgenen har de ikke ladet opp energien, på lik linje som barn uten en funksjonsnedsettelse. Informanten fortalte at det er betydningsfullt å finne løsninger for å fordele energien, slik at den varer hele dagen.

Informantene formidlet at skolen er en arena hvor ergoterapeuter kan tilrettelegge for energibruken, ettersom det er en stor del av hverdagen. I intervjuene kom det frem at mange barn med lett grad av CP ikke har energi til å delta på fritidsaktiviteter etter skolen da de er for slitne. Informant 1 og 3 nevnte at de går aktivt inn for å veilede lærere på skolen om viktigheten av hvile og pauser for målgruppen. De arbeider med å finne ut av hva som er riktig hvile for hver enkelt. Når man får tilrettelagt skolehverdagen har erfaringer fra informantene vist seg at flere får mer energi til å delta på fritidsaktiviteter etter skolen.

Informant 2 uttrykte at målgruppen ikke har et stort behov for tilrettelegginger i form av hjelpemidler. Samtidig formidlet informanten at det kan være gunstig med transporthjelpemiddel i form av rullestol eller en sparkesykkel til forflytning til og fra ulike aktiviteter. Informant 2 fortalte videre at slike tiltak kan være hensiktsmessig for energiøkonomisering, som kan øke deltakelse i fritidsaktiviteter. Det vil kunne føre til at målgruppen i større grad fordeler energien utover dagen. Informanten poengterte viktigheten av å introdusere hjelpemiddelet i ung alder. Det kan være utfordrende for barnet, familien og klassekamerater å akseptere behovet da barnet har gangfunksjon. Aksepten fra barnet, familien og klassekamerater vil være større når man setter inn tiltaket når man yngre, enn når man er eldre.

4.4 Tilhørighet

En faktor som trekkes frem omhandler betydningen av tilhørighet for målgruppen sin deltakelse i fritidsaktiviteter. Informantene opplever at tilhørighet i lokalmiljøet og i et sosialt samvær er viktige faktorer som bidrar til å øke eller minske deltakelse. Alle informantene mener at lokalmiljøet ofte er et stort hinder for målgruppen sin deltakelse i fritidsaktiviteter, både når det kommer til samfunnets normer og utforming. Det kom frem i resultatene at barn som bor i en større kommune har flere muligheter og tilbud som er tilrettelagte fritidsaktiviteter. Informant 2 fortalte at utfordrende faktorer er at samfunnet ikke er tilrettelagt for at målgruppen får delta på fritidsaktiviteter med barn uten en funksjonsnedsettelse, og uvissheten om hvordan man kan tilrettelegge. Informanten

forteller at “Det er snakk om veldig enkle tilpasninger som gjør at de kan delta på lik linje som jevnaldrende”.

Som nevnt i kapittelet “Personlige faktorer” er det mange som går over til individuell idrett på grunn av utfordringer med å tolke sosiale koder og subtile tegn. Informant 1 og 3 opplever at en annen faktor kan være at resultatfokuset blir større i fritidsaktiviteter når man blir eldre og at mange går over til individuell idrett, eksempelvis klatring og svømming. Ett fellestrekk fra intervjuene var viktigheten av at målgruppen deltar sammen med jevnaldrende uten en funksjonsnedsettelse. Informant 1 opplever at barn med CP, som ikke er deltakende i fritidsaktiviteter, ofte kan få utfordringer med sosialisering og inkludering i skolen. Da det er mye som kan bli snakket om i klassen som omhandler fritidsaktiviteter. Informant 1 og 3 nevnte at når barn i tidlig skolealder deltar på fritidsaktiviteter står det sosiale i sentrum, og ikke nødvendigvis selve aktiviteten og aktivitetsutførelsen.

Det kommer også frem i intervjuene at det å være med andre med lik diagnose kan skape en følelse av tilhørighet barna aldri har følt på. Ett sitat som belyser dette er fra informant 3, “Tenker det er kjempeviktig å møte de man skal gå på skole med og i nærmiljøet, men det kommer til et punkt der de trenger å se andre”. Tiltak som informant 1 ofte gjør, er å sette familier i kontakt med hverandre, slik at de kan dele erfaringer om deltakelse i fritidsaktiviteter med hverandre.

Informantene erfarer at det kan oppleves lystbetont og meningsfullt for målgruppen å komme i kontakt med andre barn med lik diagnose. Informant 2 og 3 fortalte at de ofte setter sammen diagnosespesifikke grupper. De erfarer at gruppene holder sammen i lengre perioder og skaper langvarige vennskap. Når de utfører fritidsaktiviteter sammen, hjelper de hverandre og i større grad kan oppleve mestring.

For å kunne øke deltakelse i fritidsaktiviteter for målgruppen påpekte resultatene viktigheten av å ha aksept for diagnosen. Et sitat fra informant 3 er «vi prøver å snakke mye om at det er viktig med åpenhet rundt diagnosen». Videre fortalte informanten at det har vært en positiv utvikling angående aksepten for barn med lett grad av CP. Det kan være utfordrende for målgruppen, familien og skolen å akseptere deres situasjon og ulikheter. “Jo mer åpen man er jo mer aksept er det, og mer inkludert blir man”, fortalte informant 3. Informanten uttrykte at det er lettere å bli akseptert hvis man velger å ha åpenhet rundt at barnet har CP, men har opplevd at noen familier ønsker å holde det hemmelig da de føler de ofte kan bli stigmatisert på bakgrunn av funksjon.

5.0 Diskusjon

Diskusjonskapittelet inneholder en diskusjon av resultat opp mot valgt aktivitetsperspektiv, relevans for praksis og metode. Diskusjonen vil være sentrert rundt problemstillingen som er "Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelsen?".

Temaer som blir diskutert ser vi på som viktige resultat som kan svare på problemstillingen.

Diskusjonen omhandler temaene sosial tilhørighet, individuell idrett, energiøkonomisering og familie. Det vil bli diskutert opp mot litteratur og aktivitetsperspektivet DBBB av Wilcock og Hocking (2015).

5.1 Sosial tilhørighet

Barn med lett grad av CP deltar ofte på ordinære fritidsaktiviteter i tidlig barneskolealder uten utfordringer. På 3.-5. trinn kan det bli vanskeligere å delta på lik linje som resten. Dette kan være en faktor som påvirker målgruppen sin deltakelse i fritidsaktiviteter. Resultatet viser at noen barn, av den grunn, går over til fritidsaktiviteter sammen med barn med lik diagnose. Statistikk viser seg å samsvare med dette resultatet, da det er større frafall på ordinære fritidsaktiviteter for barn med funksjonsnedsettelse når de blir eldre (Bufdir, u. å.).

På den ene siden kan det ha positiv effekt av å være med andre som har lik diagnose. Når barn er deltakende i fritidsaktiviteter, som er tilpasset deres behov og forutsetninger, vil det i større grad kunne bidra til mestringsfølelse (Osloeconomics, 2020, s. 4). Mestringsfølelse er knyttet opp mot begrepet "å være", som bidrar til en følelse av å klare noe. Aktivitetsperspektivet, DBBB, viser at "å være" er et produkt av å "gjøre", i denne konteksten handler det om hva man får ut av å delta på fritidsaktiviteter (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017, s. 63).

En faktor som øker deltakelse i fritidsaktiviteter er at barn med lett grad av CP i større grad kan oppleve motivasjon og støtte, når de deltar med andre med lik diagnose. Som rapporten "Idrett for mennesker med funksjonsnedsettelse" (2020) også formidler, kan det oppstå en større følelse av motivasjon når man deltar på fritidsaktiviteter med andre med en funksjonsnedsettelse.

Det kom frem i resultatet at det sosiale har like stor betydning som det fysiske, og at sosialt samhold er viktig. Et resultat fra studien til Lauruschkus et.al. (2015, s.286) viser at barn med CP opplever det å møte andre i en lik situasjon, fører til følelsen av tilhørighet. I slike grupper opplevde de at de hørte til istedenfor å skille seg ut. Det har også vist seg at det blir dannet langvarige vennskap, og man kan få en følelse av tilhørighet. Wilcock & hocking (2015, s.137) er med på å belyse viktigheten av opplevelsen av tilhørighet i en gruppe. Når barn med lett grad av CP får "gjøre" og "være" en del av aktiviteter, som er tilpasset deres behov, vil det i tillegg kunne øke motivasjonen for å delta. Det gir

mulighet til å være sosiale og derav kunne oppleve følelsen av "tilhørighet" (Krissow & Klasson, 2018, s. 15).

På den andre siden kan det være negative faktorer med å delta på fritidsaktiviteter med barn med lik diagnose. Når barn ikke deltar med klassekamerater under fritidsaktiviteter kan de miste en viktig del av sosialisering og inkludering i skolen, da det er en sammenheng mellom manglende inkludering på skolen og manglende inkludering på fritiden (NOU: 2023: 13: 99). Gjennom "å være" deltakende i fritidsaktiviteter med klassekamerater kan barna utvikle sosial identitet (Aagard & Langdal, 2019, s. 117), som ifølge begrepet "å bli", fra Wilcock (1999, s.5), er med på bygge barn sin sosiale utvikling (Longo et. Al., 2020, s. 190). Resultatene belyser at deltakelse i fritidsaktiviteter med klassekamerater kan ha fordeler. Eksempelvis kom det frem at det som skjer under fritidsaktiviteter, er et viktig samtaleemne i skolehverdagen. Som NOU (2023:13, s.99) også opplyser er det å delta på samme arena som resten i klassen, en forutsetning for å etablere og vedlikeholde relasjoner.

5.2 Individuell idrett

Resultat fra studien viser at en del fra målgruppen går over til individuelle idretter, på grunn av manglende tilrettelegging. Ifølge idrettens barnerettigheter skal det være mulighet for å tilrettelegge og tilpasse fritidsaktiviteter for alle som ønsker å delta (Norges idrettsforbund, 2019). Likevel opplever informantene at trenerne har manglende kunnskap om hvordan man tilrettelegge for at barn med lett grad av CP skal kunne delta i fritidsaktiviteter. Barn med funksjonsnedsettelse har behov for en kompetent trener, som klarer å tilrettelegge for et tilbud etter deres ambisjoner og nivå. Når trenere klarer dette vil det resultere i mestingsfølelse for disse barna (Osloeconomics, 2020, s. 24). Resultat fra intervju viser til at barn ofte tar avstand fra aktiviteter de ikke mestrer. Det kan derfor være viktig at ergoterapeuter veileder trenerne, da det kom frem at "Det er snakk om veldig enkle tilpasninger som gjør at de kan delta på lik linje som jevnaldrende".

Et annet resultat peker på at kravene som samfunnet stiller er større. Noen barn med funksjonsnedsettelse opplever deltakelse i fysisk aktivitet som demotiverende da de ikke er i stand til å prestere like bra som vennene (Krissow, & Klasson, 2018, s. 30), som hindrer barnet i å delta med jevnaldrende uten funksjonsnedsettelse. Resultatet viser at individuell idrett kan bidra til at barn med lett grad av CP kan utføre aktiviteten i eget tempo uten forstyrrelse, støy og påvirkning fra andre. Studien til Lauruschkus et.al. (2015, s.286) fremhever at når barn med CP får velge hvilke aktiviteter de selv vil delta på og som de mestrer, økte det følelsen av stolthet og kompetent. Av "å gjøre" en fritidsaktivitet de selv mestrer vil de kunne oppleve en forandring og en personlig utvikling

(Longo et.al., 2020, s. 190) de muligens ikke har følt på før. Dette omhandler begrepet “å bli” (Wilcock, 1999, s. 5). Det kan være en faktor som øker motivasjon til å delta, ettersom aktiviteten er tilpasset barnets forutsetninger (Osloeconomics, 2020, s. 4).

Ved å betrakte dette fra en annen synsvinkel har individuell idrett også negative sider. Resultatene viser at mange barn med lett grad av CP går over til individuell idrett, da de ikke ønsker å skille seg ut, spørre om hjelp og/eller være til bry. Når målgruppen i mindre grad deltar i fritidsaktiviteter med andre, kan det påvirke deres livserfaringer og mestring av sosiale situasjoner (Krissow & Klasson, 2018, s. 10). Årsakene til manglende deltakelse for målgruppen i idrettsaktivitet kan være at de ikke føler seg trygge nok på at de vil mestre den fysiske eller sosialt. Samtidig kan det være at de ikke føler på det sosiale fellesskapet (Osloeconomics, 2020, s. 36). Når samfunnet ikke blir tilrettelagt for hvert enkelt individ kan det føre til en opplevelse av mangel på tilhørighet i en gruppe, da det oppstår utfordringer med å delta. Personers opplevelse av deltakelse henger sammen med følelsen av å høre til (Krissow & Klasson, 2018, s. 13). Følelsen av tilhørighet i en gruppe kan sammenlignes med begrepet “å tilhøre”. Som Wilcock formidler er følelsen av tilhørighet sentral da den oppstår når man er del av en gruppe med andre mennesker hvor man føler på inkludering (Wilcock & Hocking, 2015, 137). For å oppleve følelsen av tilhørighet må målgruppen føle seg inkludert, og det gjør man ikke i en fritidsaktivitet som ikke er tilpasset barnets behov. Av den grunn kan man si at opplevelse av tilhørighet henger sammen med at aktiviteter ikke er tilrettelagt.

5.3 Energiøkonomisering

En faktor som kommer frem i resultatene er at barn med lett grad av CP bruker opp all energien på skolen og er ofte for slitne til å delta på fritidsaktiviteter etter skolen. Denne faktoren samsvarer med Helsenorger (2022), som formidler at barn med lett grad av CP bruker tre til fem ganger så mye energi som barn uten en funksjonsnedsettelse. I tillegg påpeker studien til Lauruschkus et.al. (2015, s.288) at mangel på energi kan være en barriere for at målgruppen får delta på fysiske aktiviteter. Tiltak som kan settes inn for å bedre energiøkonomisering er pauser i skolehverdagen. Informantene erfarer at slike tiltak i skolen kan øke deltakelse, da det kan bidra til at energien blir fordelt mer hensiktsmessig utover dagen. NOU (2023:13, s.99) opplyser derimot at å ta barn ut fra undervisning kan påvirke omfanget av sosial deltakelse på fritiden og hindrer deres sosiale relasjoner i skolen, som igjen påvirker deltakelse på fritiden.

Et annet tiltak som kan bedre energiøkonomisering og bidra til økt deltakelse er at ergoterapeuter kan sette inn ett transporthjelpemiddel, i form av sparkesykkel, manuell eller elektrisk rullestol.

Tiltaket vil på den ene siden kunne ha positiv effekt på å fordele energien ut over dagen, da målgruppen slipper å bruke unødvendige krefter på å forflytte seg til og fra ulike arenaer. På den måten vil de kunne ha energi til å delta på fritidsaktiviteter etter skoletid og i helgene. Det er erfart at når et slikt hjelpemiddel blir satt inn, kan det muliggjør deltakelse i fritidsaktiviteter, altså sett i sammenheng med teorien DBBB, bidrar det til begrepet "å gjøre" (Wilcock & Hocking, 2015).

På den andre siden er dette et tiltak som kan være utfordrende å sette i gang, enten på grunn av familien og samfunnets holdninger eller at man starter for sent med tiltaket. Det kom frem i resultatene at mange familier og målgruppen kan ha utfordringer med å akseptere og ta i bruk slike hjelpemidler, da barnet har gangfunksjon. Det kan være fordi barnet ikke føler seg akseptert av jevnaldrende uten en funksjonsnedsettelse, da de allerede føler de ikke passer inn i sosiale standarder og i samfunnet (Longo, et.al., 2020, s. 198). Likevel viser funnene til forbedring av aksept både fra målgruppen, familien og klassekamerater, ved å sette inn hjelpemiddelet i tidlig alder.

5.4 Familie

For at barn med lett grad av CP i større grad skal kunne delta på fritidsaktiviteter kom det frem at familien er en avgjørende faktor. Resultatet viser at støtte fra familie vil i større grad muliggjøre økt deltakelse i fritidsaktiviteter, da de kan bidra med ressurser som tid, transport og tilrettelegging. Longo et.al. (2020, s.198) er med på å underbygge at barn som har støtte fra familien, ofte bidrar til å bygge selvtillit og dermed mer motivasjon til å delta på fritidsaktiviteter. Wilcock & Hocking (2015) belyser at når målgruppen har gode relasjoner rundt seg bygger det på følelsen av sosialt samvær, "å tilhøre". Er familien ressurssterk og har muligheten til å støtte barnets deltakelse i fritidsaktiviteter kan det bidra til å gi større mulighet til å utvikle interesser og personlighet, "å bli". Wilcock (1999, s.5) definerer begrepet "å bli" som en personlig utvikling, gjennom hva man "gjør" i nåtiden og fortiden.

Samtidig som støtte fra familie kan bidrar til større deltakelse for målgruppen, er det viktig at foreldre får utfylt deres behov. Foreldre må kunne ivareta egne behov og delta i arbeid, utdanning og andre fritidsaktiviteter (Meld. St. (2020-2021), s. 10). Noen foreldre kan oppleve at oppgavene som pårørende er krevende, og at det er mye som kreves av dem (Meld. St. (2020-2021), s.16). Foreldre må stille med tid, energi og andre ressurser slik at barna skal kunne delta på fritidsaktiviteter. Resultatene viser at en familie kan bestå av flere barn som har ulike behov, og det å følge opp alle på likt nivå kan være utfordrende. Dette kan være en sentral faktor for deltakelse til målgruppen. Det kan da være viktig for ergoterapeuter å veilede familien, for å finne ut av hvilke

aktiviteter som er viktige for dem, og hva som er ønskelig og mulige å mestre (Ergoterapeutene, u.å.), slik at alle elementer i hverdagen går opp.

5.5 Oppsummering av diskusjon om aktivitetsperspektiv

Sett i sammenheng med aktivitetsperspektivet DBBB vil barn med lett grad av CP, som er deltakende i fritidsaktiviteter ha mulighet til "å gjøre" meningsfulle aktiviteter (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017, s.63). Fritidsaktiviteter er også med på å skape nye interesser (Krissow & Klasson, 2018, s. 26), som igjen bidrar til å utvikle identitet "å være" (Wilcock & Hocking, 2015, 135). Når barn med lett grad av CP får "gjøre" og "være" en del av aktiviteter som er tilpasset deres behov, vil det i tillegg øke motivasjonen for å delta. Det gir mulighet til å være sosiale og derav oppleve en følelse av "tilhørighet" (Krissow & Klasson, 2018, s. 15). Gjennom å delta på fritidsaktiviteter kan barna oppleve en personlig utvikling, det målgruppen gjør i nåtid er med på å utvikle deres identitet for fremtiden "å bli" (Wilcock, 1999, s. 5).

5.6 Relevans for praksis

Hensikten med denne studien er å undersøke "Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelsen?". Når vi har funnet ut av hvilke faktorer som påvirker deltakelsen, kan man vurdere at ergoterapeuter som arbeider med barn og unge kan bidra til større deltakelse blant målgruppen. Da de har kunnskap om tilrettelegging av aktiviteter og skape inkluderende omgivelser (Ergoterapeuten, 2017, s. 5) slik at målgruppen kan oppleve deltakelse og tilhørighet i forbindelse med fritidsaktiviteter. Ergoterapeuter har kompetanse til å muliggjøre deltakelse, som i studiens kontekst er i fritidsaktiviteter, hvor det oppstår et gap mellom barnets helse og krav i aktiviteten (Ergoterapeutene, 2017, s.7). Det kan vise seg å være enkle tilrettelegginger som skal til, og ergoterapeuter kan da gjennomføre aktivitetsanalyse for å finne ut hvor i aktiviteten det oppstår utfordringer (Ergoterapeutene, u.å.). Dersom det er energi som hindrer målgruppen fra å delta, kan ergoterapeuter kartlegge om det er behov for ett transporthjelpemiddel. Ergoterapeuter har kompetanse til å veilede (Ergoterapeuten, u.å) lærere, trenere, familie og barnet om energiøkonomisering. Samt formidle til trenere om hvordan tilrettelegge fritidsaktiviteter slik at målgruppen kan delta. Studiens funn ser det som relevant at ergoterapeuter bruker denne kompetansen til å veilede familie, trenere og skole om barnets behov, for å øke deltakelse i fritidsaktiviteter for målgruppen.

5.7 Metodediskusjon

Denne studien hadde som formål å finne ut av hvilke faktorer som påvirker barn med lett grad av CP sin deltakelse i fritidsaktiviteter. I samtaler med hverandre kom vi frem til at det vil være hensiktsmessig å gjennomføre en kvalitativ studie i form av individuelle intervju, for å få optimal besvarelse på problemstillingen. I en kvalitativ studie går man i dybden på andres opplevelser og erfaring om gitt tema (Sverdrup, 2020, s. 58). Om vi skulle benyttet oss av en kvantitativ tilnærming ville ikke problemstillingen i like stor grad bli besvart, ettersom en kvantitativ tilnærming ofte bruker statistikk for å finne ut av handlinger, holdninger og ytringer (Sverdrup, 2020, s. 77). Studien har tre informanter, da tidsaspektet ikke ga mulighet til å intervju flere og studiens krav om antall intervju er tre. Dersom studien hadde inkludert flere informanter kunne det hende at resultatene hadde blitt annerledes, ettersom flere erfaringer og oppfatninger ville vært nødvendig å ta til betraktning. Et stort antall informanter kan ofte gi en risiko for å få et dårligere datamateriale. Grunnen til dette er at med et stort antall informanter får studien mer datamateriale som må bearbeides (Sverdrup, 2020, s. 75).

Informantene fikk mulighet til å velge å møte digitalt eller fysisk. To av intervjuene ble holdt fysisk, og ett digitalt på grunn av lang reisevei. Digitale intervju kan være mer strukturerte da omstendighetene er mer formelle, og kan bidra til mer flyt i samtalen. Det kan derimot også føre til vanskeligheter med å etablere tillit og åpenhet mellom intervjuer og informant (Jacobsen, 2022, s. 165).

Registrering av datainnsamling ble utført i form av notattaking av intervjuet. Dette kan ha ført til at viktig informasjon ikke har blitt oppfanget og noe informasjon kan ha blitt mistolket. Ved bruk av lydopptaker hadde resultatene blitt mer konkret da man kan høre gjennom intervjuene og transkribere ordrett hva som ble sagt (Jacobsen, 2022, s. 170). På grunn av retningslinjene til bacheloroppgaven har ikke lydopptak vært mulig.

I starten av arbeidet utviklet vi en problemstilling som omhandlet hvilke utfordringer barn med CP har i fritidsaktiviteter, og hva ergoterapeuter kan bidra med for å øke deltakelse. Etter diskusjon med veileder, studiegruppen, og det forskning viste, kom vi frem til at problemstillingen bør endres til hva "ergoterapeuter gjør". Da vil man få innblikk i hvilken grad ergoterapeuter fokuserer på fritidsaktiviteter, og hvordan målgruppen opplever deltakelsen. Utover i prosessen fant vi ut av at det var ønskelig å endre til hvilke "faktorer" som påvirker deltakelse til barn med lett grad av CP, i stede for utfordringene og hva "ergoterapeuter gjør". Studien gikk bort i fra ergoterapeuter i problemstillingen, da det var ønskelig å undersøke hvilke faktorer som påvirker målgruppens

deltakelse i fritidsaktiviteter. Når man fokuserer på faktorer får man informasjon om hva som kan påvirke deltakelse i fritidsaktivitet positivt, i tillegg til utfordringene.

6.0 Avslutning og oppsummering

Målet med studien var å få svar på problemstillingen, "Hvilke faktorer påvirker barn med cerebral parese sin deltakelse i fritidsaktiviteter, og hva kan øke deltakelse?". Det er blitt utført en kvalitativ studie med tre semistrukturerte intervju situasjoner, hvor informantene var ergoterapeuter fra kommunetjenesten, og spesialisthelsetjenesten. Funnene fra studien kan tyde på at mangel på energi er en gjentakende faktor som påvirker barn med lett grad av CP sin deltakelse i fritidsaktiviteter. Det er viktig at ergoterapeutene bruker sin kompetanse om å tilrettelegge slik at målgruppen kan delta i større grad.

Funnene fra studien viser faktorer som har påvirkning på deltakelsen i fritidsaktiviteter for barn med lett grad av CP. Faktorene som påvirker ble delt inn i ulike kategorier, "personlige faktorer", "samarbeid og veiledning", "energiøkonomisering" og til slutt "tilhørighet". Faktorene kan både ha positive og negative påvirkninger på deltakelsen i fritidsaktiviteter for målgruppen.

Studien inkluderer en rekke faktorer som kan bidra til økt deltakelse i fritidsaktiviteter for målgruppen. Vi ønsker å trekke frem to hovedfunn som vi mener svarer på problemstillingen i størst grad. En faktor som påvirker barn med lett grad av CP sin deltakelse i fritidsaktiviteter, er at de bruker mer energi enn barn uten en funksjonsnedsettelse under forflytning og mange har utfordringer med å fordele energien utover dagen. En faktor som kan bidra til å øke målgruppens deltakelse i fritidsaktiviteter er at de kan benytte seg av et transporthjelpemiddel i forflytning til og fra ulike arenaer. En annen faktor som kan påvirker målgruppens deltakelse i fritidsaktiviteter er at aktivitetene ikke er tilrettelagt deres behov, og det viser seg at noen går over til individuelle idretter og til fritidsaktiviteter med barn lik seg selv. Det at målgruppen går over til slike fritidsaktiviteter kan være faktorer som er med på å øke deltakelsen til målgruppen da tilbudene i større grad blir tilrettelagt deres behov, og det erfarer at de opplever større mestring og motivasjon.

Gjennom studien har det kommet frem viktigheten av at barn med lett grad av CP blir inkludert i fritidsaktiviteter. Deltakelse for denne målgruppen i fritidsaktiviteter handler om mer enn bare å gjøre noe fysisk. Vi ser at deltakelse har en sammenheng mellom personlig og sosial utvikling (Longo, et.al. 2020, s.190), da det sosiale har like stor betydning som det fysiske. Studiens informanter viser til resultat som samsvarer med litteratur og tidligere forskning. Dette kan vise til en valid og reliabel studie. Funnene viser til viktigheten av å inkludere ergoterapeuter i arbeide med fritidsaktiviteter og barn med lett grad av CP. Ergoterapeuter har kunnskap om hvordan tilrettelegge aktiviteter ut ifra forutsetninger, noe som kan føre til at målgruppen opplever større deltakelse og tilhørighet (Ergoterapeutene, 2017, s. 5). Etter arbeidet med denne studien ser vi et behov for ytterligere

forskning på deltakelse i fritidsaktiviteter for barn med lett grad av CP, og hva som kan øke deltakelsen for målgruppen. Samtidig ser vi viktigheten av å ta i bruk ergoterapeuters kompetanse for å bidra til inkludering og deltakelse.

7.0 litteraturliste

- Aagard, M. & Langdal, I. (2019). Centrale begreber inden for ergoterapi: Ergoterapeutiske begreber knyttet til aktivitet og deltagelse. I Å. Brandt, H. Peoples & U. Pedersen (Red.), Basisbog i ergoterapi. (4. utg., s. 111-127). Munksgaard.
- Andersen, G. L., Raftemo, A., E., R., Solheim, O., S. & Aarli, Å. (2017, 1. januar). *11.12 Cerebral Parese*. Helsebiblioteket.
<https://www.helsebiblioteket.no/innhold/retningslinjer/pediatri/generell-veileder-i-pediatri/11.nevrologi/11.12-cerebral-parese#-helsebiblioteket-innhold-retningslinjer-pediatri-generell-veileder-i-pediatri-11nevrologi-1112-cerebral-parese>
- Bufdir. (u. å.). *Deltakelse i lokalsamfunnet, kultur, fritid og idrett*. Hentet 12. mars 2024. Fra <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/funksjonsnedsettelse/lokalsamfunn-kultur-fritid-idrett#section-502>
- Cerebral Parese- foreningen. (2022). *Barn med cerebral parese*.
[Brosjyre]. https://www.cp.no/contentassets/e0798273eb944f89b9c742952840bc1a/cp-foreningen_17x21_2022_barn_med_cp_web.pdf
- Cerebral Parese-foreningen. (u.å.-A) *Hva er CP?*. Cerebral Parese-foreningen. Hentet 12. februar 2024 fra <https://www.cp.no/om-cerebral-parese/hva-er-cp/>
- Cerebral Parese-foreningen. (u.å.-B). *Kognisjon*. Hentet 22. April 2024 fra <https://www.cp.no/om-cerebral-parese/kognisjon/>
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal.
- Eliasson, A.-C., Lidström, H., & Peny-Dahlstrand, M. (2016). *Arbetssterapi för barn och ungdom*. Studentlitteratur.
- Ergoterapeutene. (2017). *Alle skal kunne delta. Ergoterapeuters kjernekompetanse*.
Ergoterapeutene. https://ergoterapeutene.sharepoint.com/Arkiv/7-Kommunikasjon%20og%20markedsf%c3%b8ring/75-Trykksaker/Kjernekompetanse%202017/Ergoterapeuters_kjernekompetanse_Web_enkelt sider.pdf?ga=1
- Ergoterapeutene. (u. å.). *Barns helse og samspillet mellom person, aktivitet og omgivelser*. Hentet: 15. April 2024 fra <https://ergoterapeutene.org/barn/barns-helse-samspillet-person-aktivitet-omgivelser/>

Helsenorge. (2022, 18. November). *Å leve med cerebral parese*. Helsenorge. Hentet 12. februar 2024 fra <https://www.helsenorge.no/sykdom/skader-og-sykdommer-i-hjernen/a-leve-med-cerebral-parese/>

Jacobsen, D.I. (2022) *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. (4.utg). Cappelen Damm Akademisk.

Kolehmainen, N., Ramsay, C., McKee, L., Missiuna, C., Owen, C. & Francis, J. (2015). *Participation in Physical Play and Leisure in Children With Motor Impairments: Mixed-Methods Study to Generate Evidence for Developing an Intervention*. Physical Therapy. <https://doi.org/10.2522/ptj.20140404>

Krissow, AM. & Klasson, L. (2018). *Deltakelse for barn og unge med nedsatt funksjonsevne, med særlig fokus på fysisk aktivitet* (Rapport nr 1 2018). Nasjonal kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse | Aktiv Ung. <https://www.paraidrett.no/siteassets/aktivitetsmaterieill/deltakelse-for-barn-og-unge-med-nedsatt-funksjonsevne.pdf>

Lauruschkus, K., Nordmark, E., & Hallstrom, I. (2015). "It's fun, but..." Children with cerebral palsy and their experiences of participation in physical activities. *Disability and Rehabilitation*, 37(4), 283–289, DOI: 10.3109/09638288.2014.915348

Lindahl-Jacobsen, L., Jessen-Winge, C. (2017). *Meningsfulde aktiviteterets betydning for sundhed og velære*. I Kristensen, H. K., Bach Schou, A. S. & Mærsk J. L. (Red.). *Nordisk Aktivitetsvidenskab*. (1. Utg. S. 61-76). Munksgaard

Longo, E. et al. (2020) I Want to Play: Children With Cerebral Palsy Talk About Their Experiences on Barriers and Facilitators to Participation in Leisure Activities, *Pediatric Physical Therapy*, 32(3), s. 190-200. DOI: 10.1097/PEP.0000000000000719

Malterud, K. (2017). *Kvantitative forskningsmetoder for medisin og helsefag*. (utg.4). Universitetsforlaget.

Meld.St 25 (2020-2021). Likeverdsreformen- *Et samfunn med bruk for alle*. Det kongelige helse- og omsorgsdepartement. <https://www.regjeringen.no/contentassets/2d4274ffc8f3497aa428a443c0f530ab/no/pdfs/stm202020210025000dddpdfs.pdf>

- Norges idrettsforbund. (2019). *Idrettens barnerettigheter bestemmelser om barneidrett*. [Brosjyre].
https://flippage.impleoweb.no/dokumentpartner/55c4aa9f4ad9433e811dcc8ba7821c3b/82_19_Barneidrettsbestemmelsene_NO_HR.pdf#page=1
- NOU: 2023: 13. (2023). *På høytid: Realisering av funksjonshindrede rettigheter*. Kultur- og likestillingsdepartementet.
- Osloeconomics. (2020). *Idrett for mennesker med funksjonsnedsettelse*. (OE-rapport 2020-57). Idrettsforbundet.
<https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/70ae151872224b9fad4d46a552a5b038/rapport-2020--idrett-for-mennesker-med-funksjonsnedsettelse.pdf>
- Rebeiro, K. L. (2001). Enabling occupation: The importance of an affirming environment. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 68(2), 80–89.
- Sverdrup, S. (2020). *Bachelor- og masteroppgaver i sosial- og helsefag. Råd og vink. Skritt for skritt* (1.utg). Oslo: Cappelen Damm.
- Wilcock, A. A. (1999). *Reflections on doing, being and becoming**. *Australian Occupational Therapy Journal*, 46(1), 1-11. <https://doi.org/10.1046/j.1440-1630.1999.00174.x>
- Wilcock, A. A., Hocking, C., (2015). *An occupational Perspective of Health. Third Edition*. (3. Utg.). SLACK Incorporated.
- Østhus, A., (2023, 26. januar). *3 av 4 barn deltar i organisert idrett*. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/kultur/statistikk/norsk-kulturbarometer/artikler/3%20av%204%20barn%20deltar%20i%20organisert%20idrett%20p%C3%A5%20fritiden>

8.0 Vedlegg 1 - Intervjuguide

Intervjuguide

Intervjuguide med tema og noen underpunkter vi ønsker å snakke om.

Tema 1: Ergoterapeutens rolle

- Kan du fortelle litt om ergoterapeutens rolle i arbeidet med fritidsaktivitet for barn med CP?
- Hva synes du er viktig i arbeid om å fremme målgruppas deltakelse i fritidsaktiviteter?
- Arbeider du med fritidsaktiviteter hos denne målgruppen?
- Når i prosessen velger dere å fokusere på fritidsaktiviteter?
- Energiøkonomisering

Tema 2: Målgruppa

- Hva er det du opplever som hindrer målgruppa i å delta på fritidsaktiviteter?
- Opplever du at målgruppa deltar på de fritidsaktivitetene de selv ønsker å delta på?

Tema 3: utfordringer knyttet til familie og miljø

- Synes du familie er en sentral rolle for at målgruppa skal kunne delta på fritidsaktiviteter?
- Hvordan går du inn for å informere familien om hvordan målgruppa kan delta på fritidsaktivitet?
- Tilhørighet i samfunnet
- Hvordan oppleves barna når de deltar på aktiviteter sammen med jevnaldrende?

Er det noe annet du ønsker å tilføye, som du tenker er relevant for tematikken, så er vi åpen for det.

